

Västerås kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Skallbergsskolan i Västerås kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **20 augusti 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsopersonal med psykologisk, medicinsk, psykosocial och specialpedagogisk kompetens används främst förebyggande och hälsofrämjande gentemot grundsärskolans elever.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Rektorn ska;

- följa upp måluppfyllelsen i samtliga ämnen och årskurser i grundsärskolan.
- analysera vad som påverkar och orsakar måluppfyllelsen för verksamheten och dokumentera detta.
- identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet vid Skallbergsskolans grundsärskola. Tillsynen visar att elevhälsan på grundsärskolan arbetar åtgärdande med enskilda elever och att elevhälsans samtliga kompetenser inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande utifrån ett kartlagt behov på grundsärskolan. Skolinspektionen bedömer vidare att det inte är tydligt vilka resultat i grundsärskolan som ligger till grund för beslut om utvecklingsåtgärder. De beslutade utvecklingsåtgärderna som skolan redovisar i sin enhetsplan saknar en tydlig koppling till de resultat som elevgruppen i grundsärskolan har uppnått. Det saknas även en uppföljning och analys av grundsärskolans resultat som visar på vilket sätt som utvecklingsåtgärderna i övrigt har tagit utgångspunkt i de förhållanden som råder i grundsärskolans verksamhet.

Föreläggande

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Skallbergsskolans grundsärskola och att elevhälsans kompetenser främst arbetar åtgärdande utifrån individärenden. Skolinspektionens utredning visar att det på grundsärskolan saknas ett förebyggande och hälsofrämjande arbete som omfattar samtliga kompetenser i elevhälsan, och som utgår från hela elevgruppens aktuella och kartlagda behov. Elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Elevhälsans samtliga kompetenser behöver därför delta i arbetet med att identifiera behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser i grundsärskolans specifika verksamhet samt vid genomförandet av dessa.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundsärskolan finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I skollagen anges vidare att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276 f) anges att elevhälsans fokus ska

vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv och att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. I förarbetena betonas även att elevhälsan ska vara samlad och att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte har utfört något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan under innevarande läsår. I intervju med Skolinspektionen uppger representanterna för grundsärskolans elevhälsa att det är skolans rektor som initierar arbetet för det centrala elevhälsoteamet i kommunen och att det är på rektorns uppdrag som de arbetar och finns tillgängliga för grundsärskolans personal och elever. Under innevarande läsår har dock elevhälsans representanter inte fått något uppdrag av skolans rektor avseende förebyggande och hälsofrämjande arbete, varför de främst arbetar åtgärdande utifrån de elevärenden som rektorn ber om hjälp med. Representanterna från den centrala elevhälsan uppger vidare att kommunens centrala elevhälsa omfattar samtliga kompetenser och att dessa finns tillgängliga som stöd till grundsärskolorna i kommunen. Skolsköterskan uppger vid Skolinspektionens intervju att hon, utöver hälsokontrollerna inom ramen för skolsköterskans basprogram, inte har arbetat med grundsärskolans elever detta läsår och har inte heller deltagit i grundsärskolans elevhälsomöten.

I Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att elevhälsoteamet inte har jobbat hälsofrämjande och förebyggande i någon större utsträckning på skolan utan har riktat sitt arbete främst till individnivå. Rektorn bekräftar även att hon inte har gett elevhälsans representanter något uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande på skolan. Rektorn berättar vidare att det inte alltid är samma personer från den centrala elevhälsan som kommer till skolans elevhälsomöten och att de personer som deltar på elevhälsans möten, enligt rektorn, kan ha olika kompetens beroende på de ärenden som behandlas under mötet. Enligt rektorn tar de personer som är med på elevhälsans möten med sig skolans frågeställningar kring elevärenden tillbaka till den centrala elevhälsan och där bestäms sedan vem som är bäst lämpad för att stötta skolan utifrån tid och kompetens.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Skallbergsskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Skallbergsskolans grundsärskola. Skolinspektionens utredning visar att skolans beslutade utvecklingsåtgärder saknar en tydlig koppling till de resultat som elevgruppen i grundsärskolan har uppnått. Skolinspektionens tillsyn visar visserligen att skolan vidtar vissa åtgärder i syfte att utveckla utbildningen. De utvecklingsåtgärder och prioriteringar som anges i skolans dokumenterade kvalitetsarbete grundar sig dock inte på en uppföljning och analys av grundsärskolans resultat, och åtgärderna baseras främst på måluppfyllelsen i grundskolan.

Lärarna följer på individnivå upp elevernas resultat i de olika ämnena eller ämnesområdena, men utredningen visar att dessa uppföljningar inte ligger till grund för utvecklingsåtgärder på aggregerad nivå. Det framgår av Skolinspektionens utredning att tryggheten följs upp för grundsärskolans elever. De enkäter som eleverna får besvara är dock inte anpassade för grundsärskolans elever och svaren kan därmed vara missvisande, även om eleverna får viss hjälp med att svara på enkäterna. Då en uppföljning och analys av grundsärskolans resultat på aggregerad nivå saknas, samt att det inte är tydligt på vilket sätt i övrigt som utvecklingsåtgärderna i skolans enhetsplan och kvalitetsarbete har tagit utgångspunkt i de förhållanden som råder i grundsärskolans verksamhet, är det oklart om vidtagna och planerade utvecklingsåtgärder är adekvata för grundsärskolans verksamhet. Det finns därmed en risk för att skolan inte uppmärksammar vad som kan leda till att grundsärskolans elevers måluppfyllelse kan förbättras.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt, med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionens tillsyn visar att det inte är tydligt vilka resultat i grundsärskolan som ligger till grund för beslut om utvecklingsåtgärder. Av skolans dokument "Enhetsplan för Skallbergsskolan", som antogs den 1 september 2017 och avser såväl förskoleklassen och grundskolan som för grundsärskolan, framgår vilka mål som skolan ska arbeta med under läsåret 2017/18. Det finns i detta dokument även dokumenterade utvecklingsåtgärder, vilka dock saknar koppling till en analys av grundsärskolans resultat. Det finns inte heller beskrivet vilken effekt de förbättringsområden som skolan har arbetat med under föregående läsår har haft för grundsärskolans verksamhet.

I Skolinspektionens intervju med lärare på skolan framkommer att de följer upp elevernas resultat inom vissa områden och på individnivå men att de inte analyserar kunskapsresultaten i alla ämnen eller ämnesområden på en aggregerad nivå. I intervjun med lärarna berättar lärarna att de på skolan har diskuterat elevernas resultat i vissa ämnen, exempelvis engelska, men att det inte har gjorts ämne för ämne. Lärarna uppger att de rapporterar in grundsärskolans resultat på samma sätt som grundskolan genom skolans digitala lärplattform. En av lärarna uppger vid Skolinspektionens intervju, att lärarna följer upp elevernas resultat på individnivå en gång per termin. På frågan om de på skolan har något sätt för att tydliggöra var eleverna befinner sig kunskapsmässigt i relation till kunskapskraven, svarar lärarna att de gör på olika sätt

och att de inte har något gemensamt system för det på skolan. Uppföljningar av grundsärskolan görs på olika områden, säger en lärare, och uppger att läraren har sammanställt uppföljningar om bland annat trygghet, studiero och inflytande tillsammans med rektorn. I Skolinspektionens intervju med fritidshemspersonal, som även arbetar som assistenter i skolan under skoldagen, uppges att eleverna har fått fylla i en trygghetsenkät och att skolans trygghetsteam har genomfört trygghetsronder i vilka två av grundsärskolans elever har deltagit. Enkäten omfattade både skola och fritidshem och det var elevhälsoteamet på grundskolan som höll i det arbetet. Frågor fanns med om trygghet med personal och trivsel men personalen uppger i intervjun med Skolinspektionen att det var svåra frågor för grundsärskolans elever och att enkäten inte var anpassad för deras elever med exempelvis bildstöd. Eleverna svarade enligt personalen på de frågor de kunde och fick hoppa över vissa frågor.

Skolinspektionens utredning visar att skolans rektor inte har följt upp eller analyserat resultat för eleverna i grundsärskolan i samtliga ämnen eller ämnesområden. I Skolinspektionens intervju med skolledningen framkommer att det är central styrt från kommunen hur de på skolan ska följa upp verksamheten samt att det i skolans enhetsplan inte görs någon skillnad på grundsärskolan och grundskolan. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att de beslutade utvecklingsåtgärder som framgår av enhetsplanen gäller för såväl grundsärskolan som grundskolan. Rektorn uppger vidare att skolans uppföljning av elevernas resultat är mer allmänt hållen och att den inte görs ämnesvis. På grundsärskolan saknas enligt rektorn analyser och diskussioner på ämnesnivå och rektorn säger att hon utifrån den uppföljning och analys som görs på skolan inte har möjlighet att uppmärksamma om något avviker vad gäller elevernas resultat i något ämne.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Skallbergsskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Beslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson

X Ana-Maria Koci Spång

Föredragande
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Skallbergsskolan

Fakta om Skallbergsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under vårterminen 2018. Skallbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 23 januari 2018. Skallbergsskolan är en kommunal grundsärskola belägen i Västerås kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 37 elever, varav 10 elever läser inriktningen träningskola. Verksamheten på grundsärskolan omfattar förskoleklass, grundsärskola årskurserna 1-9 samt fritidshem.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Det saknas nationell statistik över grundsärskolans resultat.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde under våren 2017 en enkät till vårdnadshavare i grundsärskolan. Svaren från vårdnadshavarna på de olika frågorna ger ett indexvärde mellan 1 och 10. Indexvärdet (ett högt värde indikerar en positiv uppfattning) på frågor om studiero är 7,3 vilket är något lägre än för samtliga grundsärskolor där indexvärdet inom frågeområdet är 7,6. Indexvärdet på frågor om trygghet är på Skallbergsskolan 8,6 vilket är något högre än för samtliga grundsärskolor där indexvärdet inom frågeområdet är 8,4.